

KÜBA BİLGİ NOTU

HAZİRAN 2022

GÜNCEL VERİLER

MAKROEKONOMİK GÖSTERGELER VE TAHMİNLER

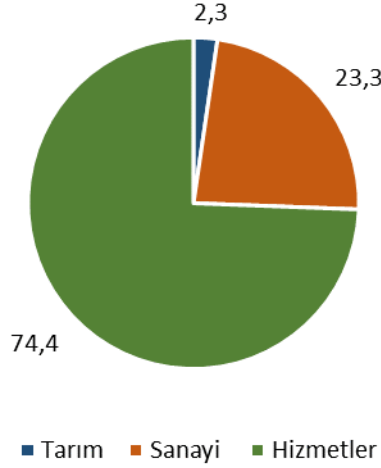
GÖSTERGE	DEĞER	2020	2021	2022
GSYH (cari fiyatlarla)	Milyar USD	107,4	24,3	32,1
Büyüme	%	-10,9	0,8	2,5
Nüfus	Milyon Kişi	11,4	11,4	11,4
Kişi Başı Gelir	USD	9.478	2.147	2.843
Enflasyon	%	12,7	500,0	30,0
İşsizlik Oranı	%	2,8	-	-
Cari Denge / GSYH	%	-0,1	-15,4	-13,6
Bütçe Dengesi / GSYH	%	-17,7	-11,0	-7,3
İhracat	Milyar USD	1,8	1,7	-
İthalat	Milyar USD	4,0	3,9	-

Kaynak: Fitch Connect, Trademap, Küba İstatistik Ofisi, Küba Merkez Bankası, Dünya Bankası

1. GENEL GÖRÜNÜM

Sektörlerin GSYH Payları (%)

Kaynak: Dünya Bankası, 2020

Coğrafi keşiflerde ilk keşfedilen yerleşim merkezi olma özelliğini taşıyan adalar ülkesi 1898'de İspanyolların adadaki haklarından feragat etmesiyle bağımsızlığını kazanmıştır. 1900 ile 1958 yılları arasında demokrasi ile diktatörlük birbirini izlemiştir. 1952 yılında darbeyle iktidarı ele geçiren Batista, 1 Ocak 1959'da tarihinde Fidel Castro tarafından devrilirken ABD'nin 1961'de başarısızlıkla sonuçlanan Domuzlar çıkarması sonrasında Castro, Komünizm rejimini resmen ilan etmiştir. Özel sektöre ait her şey kamu malı olurken işsizliği düşük tutmak için fazladan istihdam yapılmıştır. Sovyetler Birliği'nin yardımları ekonominin sürükleyicisi olurken Sovyetler Birliği'nin yıkılmasıyla yurtdışında yaşayan Kübalıların ülkelerine yaptıkları transferler önemli gelir kaynağı olmuştur.

2008 yılında Fidel Castro görevi kardeşi Raul Castro'ya bırakmış, Raul yönetiminde tarım, ulaşım, inşaat, perakende satış gibi sektörlerde kamunun rolü azalmış, küçük işletmelerin açılmasına izin verilmiştir.

Tarım sektörünün milli gelir içerisindeki payının %2,3 seviyesinde olduğu tahmin edilmektedir. Şeker ihracatı devrimden sonraki yıllarda önemli ihraç kalemi olurken 1997'ye gelindiğinde tüm ihracatın yarısını oluşturmuştur. Raul döneminde, küçük işletmelerin tarımsal üretimin artmasında etkili olmuştur. Guantanamo'da kahve yetiştirilirken pirinç, turuncgiller ülkede yetişen önemli tarımsal ürünlerdir. İşgücünün %21'nin tarım sektöründe çalıştığı tahmin edilmektedir. Buna karşın, ülke gıda ihtiyacının %80'ini ithal ile karşılanmaktadır.

2019 yılı verilerine göre, ülkede 2,4 milyon tona yakın petrol üretilmektedir. Ancak, üretilen petrol iç talebe yönelik olup ihracatta payı düşüktür. Nikel, kobalt bakımından zengin olduğu düşünülen ülke yaptırımlar dolayısıyla potansiyeline yaklaşmamaktadır.

2019 yılında Endonezya 1 milyon tonluk nikel çıkarımı yaparken Küba'da çıkarılan nikel 50 bin ton seviyesindedir. Kurşun çıkarımı 2017 yılından sonra başlamış, 2018 ve 2019 yıllarında sırasıyla 42 ve 58 bin ton çıkarılmıştır. Çinko ihracatı da bir diğer gelir kaynağıdır.

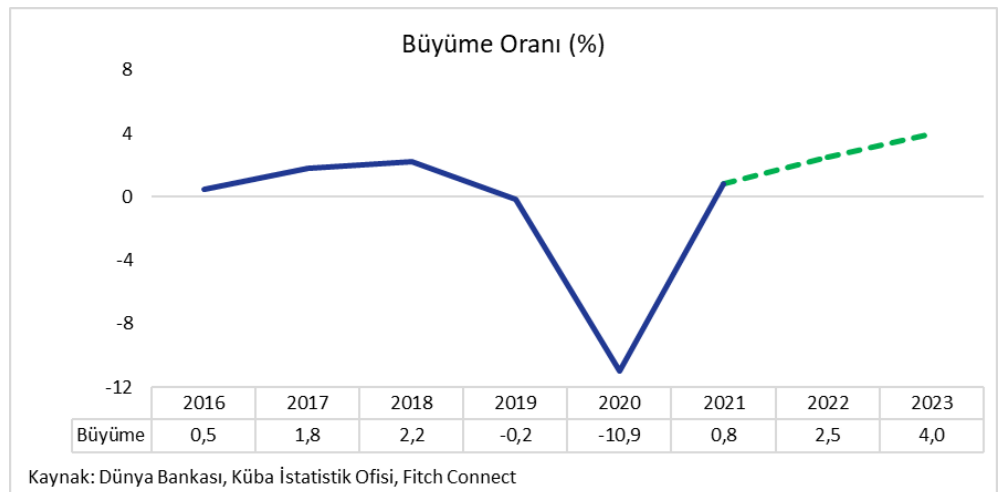
İmalat sanayinde tütün, şeker imalatı, içecekler, kimyasallar imalatları, ulaşım ve makine sektörleri öne çıkmaktadır. Sanayinin milli gelir içerisindeki payının %23,3 seviyesinde olduğu tahmin edilmektedir.

Madencilik ve şeker endüstrisi ile birlikte Küba ekonomisinin önemli yapı taşlarından biri turizmdir. 2012 yılında 5,6 milyona yakın turist ağırlayan ülkeye 2018 yılında 11 milyona turist gelmiştir. 2019 yılında bu rakam 9,8 milyona kadar gerilerken salgın ile birlikte Küba'ya gelen turist sayısı 2,6 milyona kadar düşmüştür.

BÜYÜME: 2019 yılının ikinci yarısından itibaren daralan Küba ekonomisi, 2020 yılında salgının yıkıcı etkisiyle %10,9 daralmıştır. Tarım sektörü %24, otel ve restoran sektörü ise %25 daralarak ekonomideki küçülmede belirleyici olmuştur. İmalat sanayindeki daralma %14,7 seviyesinde olurken inşaat sektörü 2020 yılında %0,5 büyümüştür.

1995 yılından beri ülkede çevrilebilir bir para birimi daha kullanılmaktadır. Bu iki para birimi ekonominin işlem ve hacmini ölçmeyi zorlaştırırken hükümetin tek para birimine geçmesi yönündeki çabalarının ekonomiyi teşvik edeceği öngörülmektedir. Öte yandan, Rusya-Ukrayna gerginliklerinin de etkisiyle turizm sektörünün toparlanmasının gecikeceği, ABD yaptırımları dolayısıyla gıda kısıtlamalarının süreceği, yüksek enflasyonist ortamın sürmesiyle büyümenin potansiyelin altında kalacağı beklenmektedir.

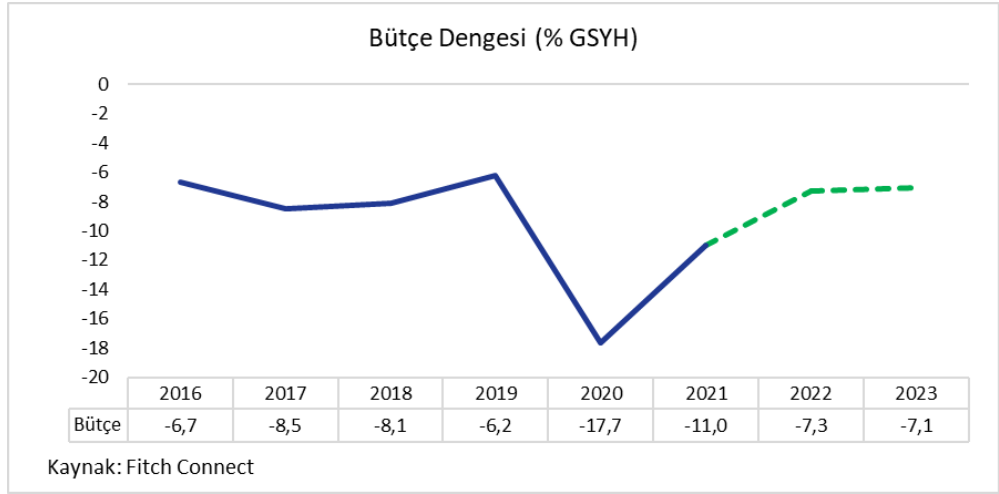
Economic Intelligence Unit tahminlerine göre 2021 yılında Küba ekonomisinin %0,1 büyüdüğü tahmin edilirken Fitch tahminlerine göre büyüme %0,8 olmuştur. Baz etkisine rağmen büyüme düşük seyrederken salgın kaynaklı ve ambargo kaynaklı etkilerin önümüzdeki yıllarda süreceği tahmin edilmektedir.

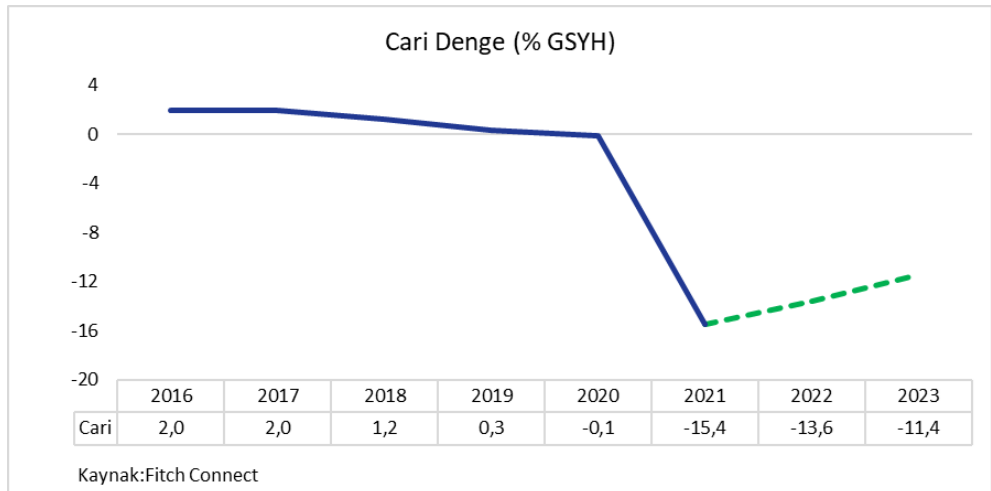
2. BÜTÇE DENGESİ

Küba bütçesi genellikle açık vermektedir. 2016 yılında 6,1 milyar USD seviyesinde olan bütçe açığı 2019 yılında 6,4 milyar USD seviyesine yükselmiştir. 2020 yılında bütçe gelirlerinin %7 azalması, harcamaların ise %12 artmasıyla bütçe açığı 18,9 milyar USD seviyesine kadar yükselmiştir. 2019 yılında milli gelire oranla %6,2 olan bütçe açığı 2020 yılında %17,7'ye yükselmiştir. Bütçe açığı 1 ila 20 yıllık vadeli %2,5 faizli bonolar ile finance edilmiştir.

3. CARİ DENGESİ

Yurtdışında yaşayan Kübalıların getirdiği transfer gelirleri ve net hizmet ihracatının etkisiyle 2016 ile 2019 yılları arasında cari fazla veren Küba, 2020 yılında resmi olmayan verilere göre milli gelire oranla %0,1 açık vermiştir. 2021 yılında cari açığın daha da derinleşerek milli gelire oranla %15,4 seviyesine yükseldiği tahmin edilirken önümüzdeki dönemde de cari açığın süreceği öngörülmektedir.

4. SWOT ANALİZİ

Güçlü Yönleri: Küba, bölgesindeki ülkelere nazaran iyi eğitilmiş iş gücüne sahiptir. ABD pazarına yakın oluşu, turizmdeki itibarı büyüme potansiyelini beraberinde getirmektedir. Sağlık ve biyomedikal sektörünün güçlü olduğu ülkede doktorların yurtdışına sundukları sağlık hizmetleri ülkeye sıcak para girişine imkan sağlamaktadır. Hükümetin Kovid-19'la mücadeledeki agresif ve istekli tavrı, ülkede bir dizi aşı girişimi de ekonominin 2021 yılında yeniden açılabilceğini önermektedir.

Zayıf Yönleri: ABD'de Kovid-19 salgınının devam etmesinin Küba'da turizm sektörünü olumsuz etkileyeceği öngörülmektedir. Rusya ve Venezuela'dan petrol ithalatı yapması nedeniyle turizm gelirleri önem kazanmaktadır. ABD'nin Küba ambargosu, uluslararası şirketleri Karayip'in en büyük takım adasına yatırım yapmaktan caydırmaktadır. Eski ABD başkanı Trump'ın Partido Comunista de Cuba'ya (Küba Komünist Partisi) karşı düşmanca bir tutum benimsemesi, Helms Burton Title III uygulaması, adaya seyahat kısıtlamalarının artmasına neden olmuştur. Ayrıca, bu yasa Küba'da 1959 devrimiyle kamulaştırılan ABD vatandaşlarının mülklerine karşı dava hakkı tanımaktadır. Bu yasanın yürürlükte kalması, Küba'ya yatırım yapmayı planlayan yabancıları caydıracaktır. Ekonominin tarımsal ürünler ve nikel yüksek bağılılığı küresel fiyatlardaki dalgalanmalara karşı ekonomiyi hassaslaştırmaktadır. Ülkenin uzun süren temerrütleri nedeniyle uluslararası sermaye piyasalarına erişimi yoktur. Ülkede sık sık kasırgalar yaşanması maliyetlerin artmasına neden olmaktadır.

Fırsatlar: Biden yönetimi altında ABD ile ilişkilerin gelişme göstermesi çok muhtemel görünmekle birlikte turizm ve transfer gelirleri üzerindeki yaptırımları azaltabilir. Uzun vadede, Küba'nın ambargolardan tamamen kurtulması küresel entegrasyona doğru büyük bir adım olacaktır. Ancak, bu durumun gerçekleşmesi için ABD Kongre kararı gerekmesi olayın gerçekleşmesini zorlaştırmaktadır. Eski cumhurbaşkanı Rui Castro yönetiminde başlatılan reform hareketleri, iş ortamının geliştirilmesi, Küba'nın çarpık döviz kurunu birleştirmesi ve özel sektörün büyümesi konularında gelişmelere gebe olabilir. Şubat 2019'da yeni anayasal düzenlemeyle, özel sektörün ekonomideki payının artması planlanmaktadır. Ancak, kamu ekonomideki baş aktör olmayı sürdürecektir.

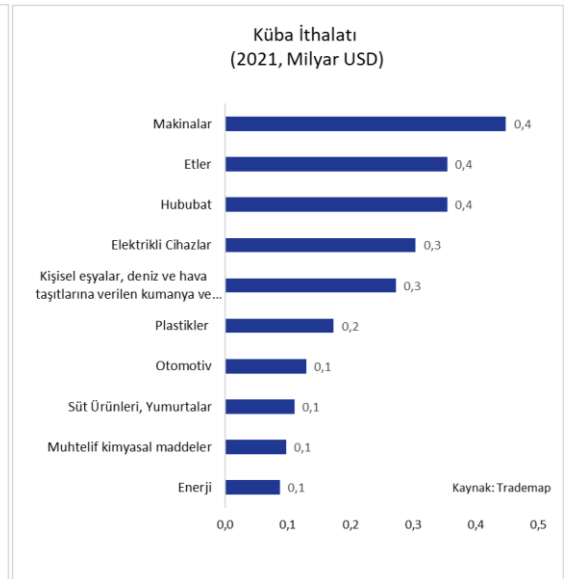
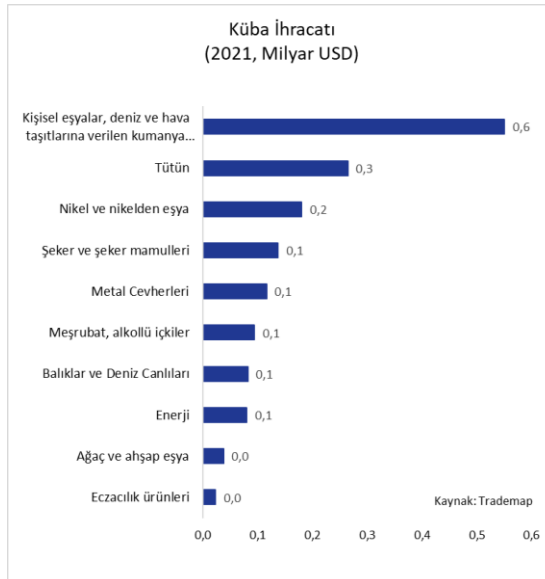
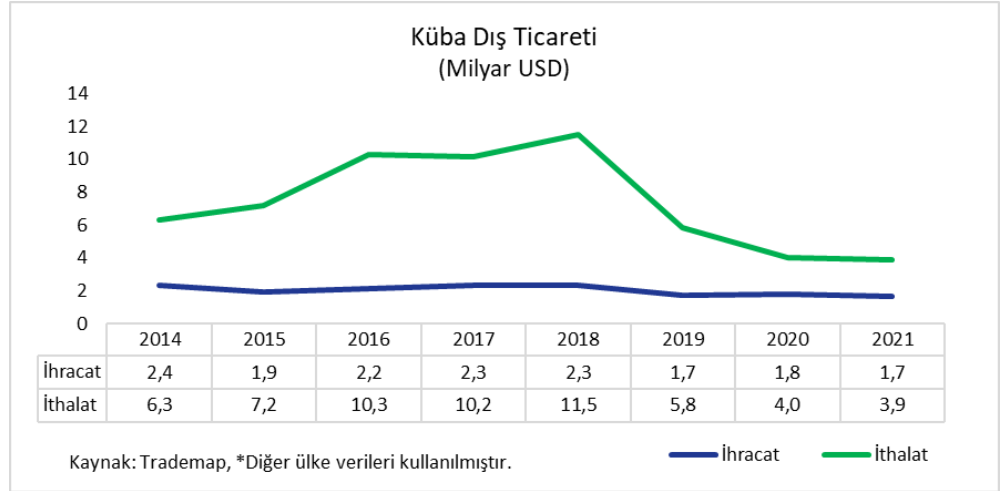
Tehditler: Biden'ın -iç politik sebepler Küba'nın Venezuela cumhurbaşkanı Maduro'ya destek vermesi, Küba'nın siyasi muhaliflere karşı tutumu, Küba Komünist Partisi'ne karşı ABD'nin duruşu gibi nedenlerden ötürü- yaptırımları gevşetmemesi, adada turizm ve yatırımların olumsuz etkilenmesine neden olabilir.

5. DIŞ TİCARET

Küba yüksek ihracatına oranla yüksek dış ticaret açığı vermektedir. Resmi veriler 2016 ile 2018 yılları arasında açıklanırken bu verilere göre Küba'nın ihracatı 2,2-2,3 milyar USD seviyesinde olurken Küba'nın ithalatı ise 10,2-11,5 milyar USD seviyesinde olmuştur. 2019 yılında diğer ülke verilerine göre, Küba ihracatı 1,7 milyar USD seviyesine gerilerken Küba'nın ithalatı ise 5,8 milyar USD olmuştur. 2020 yılında dış ticaret açığı bir önceki yıla göre 1,9 milyar USD azalarak 2,2 milyar USD seviyesinde olurken bu rakam son yıllarda kaydedilen en küçük açık olarak kaydedilmiştir. 2021 yılında ise Küba'nın ihracatı bir önceki yıla göre %6 azalarak 1,7 milyar USD seviyesinde gerçekleşirken Küba'nın ithalatı aynı dönemde %3 gerileyerek 3,9 milyar USD olmuştur.

Küba'nın ihracatında 99. fasıl yani kişisel eşyalar sektörü öne çıkarken tütün, nikel, şeker sektörleri ihracat toplam ihracatın %35'ini oluşturmaktadır. İthalatta ise makinalar, etler, hububat ve elektrikli cihazlar sektörlerinden ithalat tüm ithalatın %38'ini oluşturmaktadır.

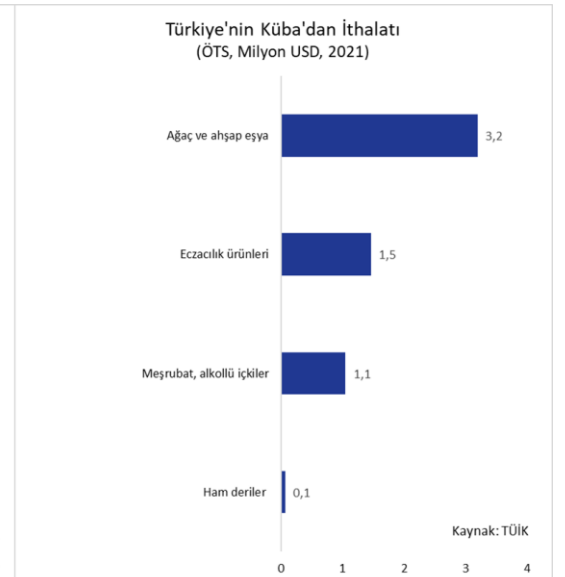
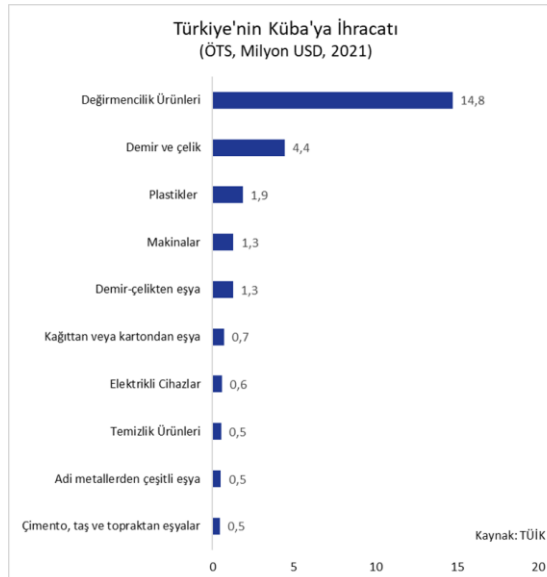
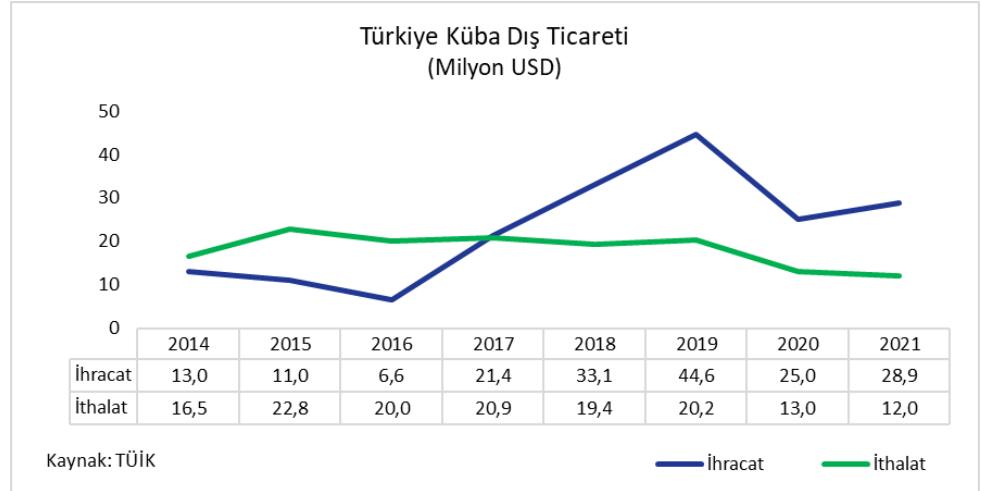

5. TÜRKİYE İLE DIŞ TİCARET

Türkiye Küba ile dış ticaretinde 2017 yılından beri net ihracatçıdır. 2014 yılında Türkiye'nin Küba'ya ihracatı 13 milyon USD seviyesindeyken 2016 yılında 6,6 milyon USD seviyesine kadar gerilemiş, aynı dönemde Türkiye'nin Küba'dan ithalatı yıllık ortalama 20 milyon USD seviyesinde gerçekleşmiştir. 2017 yılında Türkiye'nin Küba'ya ihracatının bir önceki yıla göre 2,3 kat artmasıyla Türkiye ilk kez Küba'ya karşı dış ticaret fazlası verirken iki ülke arasındaki dış ticaret hacmi 40 milyon USD seviyesinin üzerine çıkmıştır. 2018 ve 2019 yıllarında iki ülke dış ticaret hacmi sırasıyla 52,5 ve 64,8 milyon USD seviyelerine yükselmiş, salgın ile birlikte 40 milyon USD'nin altına düşmüştür.

2021 yıl genelinde Türkiye'nin ihracatı 30 milyon USD olurken Küba'dan ithalat 12 milyon USD olmuştur. Değirmencilik ürünleri sektörü Türkiye'nin ihracatının %50'sini oluşturmuş, demir çelik ihracatı ise 4,4 milyon USD ile sınırlı gerçekleşmiştir. Aynı dönemde, Türkiye Küba'dan ağaç ve ahşap eşya, eczacılık ürünleri, meşrubat ve ham deriler sektörlerinden ithalatı yapmıştır.

DIŞ EKONOMİK İLİŞKİLER KURULU

Huzur Mahallesi, Azerbaycan Caddesi Skyland Sky Office No: 4
B Blok Kat: 21-22 Seyrantepe 34485 Sarıyer/İstanbul

www.deik.org.tr • info@deik.org.tr

[Twitter](#) [Instagram](#) [LinkedIn](#) [YouTube](#) [Facebook](#) /deikiletisim | www.deik.org.tr